

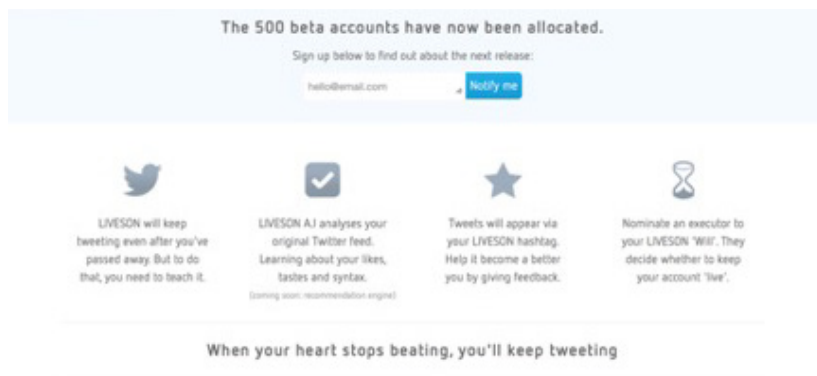
Det programmerede nu

Potentialitet og aktualitet i en digital tilstedeværelse

*Koblet til digitale medier er vi som brugere konstant forbundet til mekanismer og interessenter, som opererer med en hastighed, der langt overgår den menneskelige opfattelse af tid. Denne artikel vil ved hjælp af Jonathan Cayley og David C. Howes værk *Some Things We Are* diskutere den forskydning i tilstedeværelse, som digitale medier foranlediger. Artiklen vil forsøge at udpege denne forskydning i vores medierede virkelighed generelt, samt hvordan værket belyser dette.*

LEA MULDTOFTE

LivesOn er en applikation, som blev lanceret i 2013 i en første testversion, og såfremt den på et tidspunkt bliver et reelt produkt, kommer den til at fungere i forlængelse af det sociale medie Twitter. Applikationens formål kan bedst forklares med dens egen på én gang platte og gruopvækkende slogan: »When your heart stops beating, you'll keep tweeting« (LIVESON.ORG). Denne Twitter-service lover altså, at applikationsindehaveren kan få lov til at snyde døden på de sociale medier, afmontere brugeren fra den kødelige krop og fortsætte en tweetende aktivitet *post mortem*. For at dette skal fungere, kræver det dog, at servicen kender sin bruger godt, så ved købet af et sådant 'clairvoyance-værktøj' indvilger man som bruger også i, at en algoritme opsnapper og analyserer alle ens eksisterende online data fra sociale medier – hvad man tidligere har *liket, posted, tweeted, followed* og kommenteret på samt alle fremtidige aktiviteter – for at servicen kan producere så levende og autentisk et brugerspøgelse som muligt. Herefter kan man med ro i sindet lægge sig til at dø velvidende, at online-livet fortsætter efter døden, og at ens nærmeste fortsat kan følge og kommunikere med de 140 tegn per *tweet*. I lyset af tiltag som *LivesOn* bliver det tydeligt, at nærvær, dét at *være til stede*, er til kritisk genforhandling i en tid, hvor

ILL. 1

Skærmbillede fra *LivesOn* hjemmesiden.

vilkåret for væren også indebærer en tilkoblet væren. Tilkoblet forstået på den måde, at vi for længst har glemt den *log-på* knap, vi trykkede på, og via hvilken vi nu gennem telefon- og computerapplikationer er konstant og usynligt logget på diverse platforme og services. I en sådan tilstand af 'tilkoblethed' forlanger nærvær tydeligvis ikke et bankende hjerte eller en krop, der trækker vejret, men blot datahistorik og dygtige algoritmer.

I relation til et sådant nærværstema er det præmissen i denne artikel, at en del af vores væren – dét at tale, kommunikere, debattere og udtrykke sig – er blevet svært at adskille fra de online netværk og sociale medieformer, som vi er brugere af og taler igennem (STIEGLER, 2013; HAYLES, 2012). Vi *er* og *bliver til* sammen med den teknologi, vi bruger. I lyset af den såkaldte Cambridge Analytica-skandale i foråret 2018 kan man yderligere argumentere for, at en del af vores væren er uadskillelig fra de databaser og algoritmer, som bag diverse skærme flittigt analyserer, indfanger og drager konklusioner på baggrund af denne væren (PAASONEN, 2018).¹

En *bliven til* gennem denne nutidige tilstand af tilkoblethed må altså også inkludere den omstændighed, at subjektivitet produceres af og er et produkt af algoritmiske logikker. Konsekvensen er altså, at vores opfattelse af nærvær og dét at være til stede beror på og er konstitueret af computergenererede mekanismer, som vi er koblet til, men som ikke desto mindre opererer uden for vores umiddelbare perception. Med udgangspunkt i dette er det denne

artikels intention at diskutere *væren* – den tid, i hvilken vi *er* – hvilket synes særligt presserende taget det prægante element i betragtning, at vores nærvær er koblet til digitale medier (STIEGLER, 2010). Sammenlignet med den operationelle algoritmes hastighed vil vores opfattelse af nærvær altid være forsinket, hvilket gør vores nærvær (koblet til algoritmerne) nærværende: man er tilstede, før man overhovedet er i stand til at opfatte det selv.

Men lad os være opmærksomme på følgende; der er intet andet kriterium og intet andet udtryk, med hvilket vi kan indikere ‘den tid, i hvilken man er’, udover at tage det som ‘den tid, i hvilken man taler’ (BENVENISTE, 1966, p. 262, min oversættelse).

Med reference til det ovenstående citat fra den franske lingvist Émile Benvenistes udsigelsesteori (BENVENISTE, 1966) vil denne artikel diskutere *den tid, i hvilken man er*, og hvorvidt den fortsat kan siges at være sammenfaldende med *den tid, i hvilken man taler*, hvis det grundlæggende vilkår for *væren* er, at vi deltager, er til stede og taler via netværksassembler af data og algoritmer. Præmissen for følgende diskussion er, at *væren* har to forskellige modi, en *potentiel væren* og en *aktuel væren* (AGAMBEN, 1999; VIRNO, 2015a),² hvor ‘potentialitet’ skal forstås som den individuelle kapacitet eller evne til at handle, som ikke nødvendigvis udmønter sig i en aktuel handling. Eksempelvis bliver ens evne eller potentiale til at tale ikke annulleret eller taget fra én, bare fordi man ikke siger noget, men vedbliver at være en stum del af én. Konceptet potentialitet, som udfoldes i løbet af artiklen, har også en temporal dimension og lander et sted mellem et *ikke sket* og et *ikke endnu sket*. I forlængelse af dette vil jeg diskutere, hvordan digitale medier intervenserer med og forskyder tilstedeværelse ved i visse situationer at overskrive personlig erfaring af potentialitet med det sandsynlige. Som laboratorium for en sådan diskussion vil jeg foretage en læsning af installationen *Some Things We Are*, et software-værk, som genererer en digital videomontage, og hvis visuelle indhold hentes gennem en Google billedsøgning, der foregår live. Gennem dette værk vil jeg fremlægge en påstand om, at den oplevede nutid for en bruger er fortid for de algoritmer, denne bruger er koblet til. Det betyder, at brugeren allerede *har været* så at sige, mens vedkommende *er*.

Potentiel tilstedeværelse

Ifølge Benveniste er subjektivitet konstitueret gennem sproget, specifikt relateret til det personlige pronomen første person singularis, ordet *jeg*. Hvis vi følger hans tankegang, er pronomenet 'jeg' ganske særligt på den måde, at dets referent kun kan defineres i den specifikke udsigelsestid og -sted, hvori det bringes i anvendelse. 'Jeg' kaldes en *shifter* (ligesom andre adverbier og pronominer såsom *du*, *her*, *nu*), da ordet indikerer et skifte fra *langue* til *parole* (SAUSSURE, 1976), fra virtuelt sprogsystem til individuel sprogbrug (BENVENISTE, 1966; JAKOBSEN, 1971). I denne forstand er 'jeg' et tomt tegn, der er ledigt til at blive udfyldt af enhver, som tager det på sig i en sproglig diskurs, men det kan ikke blive approprieret uden for sproget. I forlængelse af denne logik er det Benvenistes påstand, at det er i den bevægelse, hvor vi træder ind i sproget og udfylder pronomenet 'jeg' med os selv, at vi konstitueres som subjekter. 'Jeg' peger altså på en specifik taler, et udsigelsessubjekt, men refererer ikke til en præ-eksisterende subjektiv substans uden for udsigelsesdiskursen; subjektskonstitueringen sker i en sproglig udsigelse. Ifølge Benveniste betyder dette altså, at 'jeg' definerer »den person, som udsiger nærværende diskursenhed indeholdende ordet *jeg*« (BENVENISTE, 1966, p. 260, min oversættelse). Eftersom udsigelsen er situationsbestemt, og dermed bundet til en bestemt person og et bestemt rum, er det en naturlig konsekvens, at det er i udsigelsens nu, at jeg's væren konstitueres. Udsigelsen og den forbundne konstituering af subjektet har altså intet at gøre med det sagte, altså resultatet af udsigelsen, men henviser udelukkende til dét, at noget bliver sagt, og det er i denne situerede handling, at et talende subjekt gør det virtuelle sprogsystem til sit eget. Dette er ligeledes det, Benveniste mener at påvise i citatet ovenfor. Nærvær eller tilstedeværelse sker altså, når 'jeg' i et diskursivt nu konverterer det virtuelle sprogsystem til en aktualiseret udsigelse.

I sin bog *Il Ricordo del Presente* (VIRNO, 1999) konfronterer og videreudvikler (dog ikke med direkte reference) den italienske filosof og semiotiker Paolo Virno Benvenistes udsigelsesteori. I stedet for udelukkende at koncentrere sig om subjektivitet knyttet til et nu, hvor et udsigende 'jeg' sætter sproget i anvendelse, lægger han særlig vægt på *posterioriteten*, en slags 'efter-hed' af det nu, hvor udsigelsen finder sted. Med posterioritet refererer han ikke til flere handlinger, som kronologisk følger på hinanden, dvs. til

en ny handling, som ved sin tilsynekomst placerer en tidligere handling i fortiden og efterlader det nuværende nu med en status af at være efter. I stedet peger han på en *anterioritet* – ikke en specifik handling i tid som sådan – men en anterioritet for kapaciteten til at handle i sig selv, en anterioritet af *potentialet*, eller *kapaciteten-til-at-tale*.

Den udsigelse, som udsiges i dette nu, er ikke alene efterfølgende de udsigelser, som hidtil er blevet udtalt, men markerer også et 'efter' i forhold til kapaciteten-til-at-tale. Denne er fuldstændig i overensstemmelse med 'nu', netop fordi det er tidligere i forhold til det, som ikke falder i tid; dateringsløst potentiale, et absolut 'før'. (VIRNO, 2015a, p. 226, min oversættelse)

Den aktualiserede, nærværende (tale)handling er altså tidsmæssigt *senere* i forhold til dens potentiale, som indtager et temporalt 'ikke-nu'. Hvis man følger denne logik, kan man sige, at en nærværende udsigelse har to fortider: På den ene side et *før*, som svarer til potentialiteten eller kapaciteten-til-at-tale, hvilket er selve »the faculty of language«, altså sprogevn, og på den anden side et *da*, som refererer til en tidligere handling i tid, en tidligere aktualiseret udsigelse, hvis sproget fortsat er eksemplet. Med andre ord er *nuet*, som for eksempel en udsigelse, en handling, som kun kan opstå på baggrund af og temporalt set *efter* sit potentiale til overhovedet at blive udsagt. Udsigelsen finder altså sted som et *efter*, fordi den konverteres fra potentialitet til handling, fra virtuelt system til aktualiseret diskurs.

Igen, i forlængelse af Aristoteles' forestilling om potentialitet, betragter Virno evner som for eksempel sprogevn som en form for potentialitet, dvs. en dimension af væren, der er lige så 'virkelig' som det aktuelle. En vigtig pointe er, at potentialitet ikke annulleres eller overskrives af dens aktualisering, men at den derimod er en dimension af væren, som er substantiel i sig selv. Forskellen mellem potentialitetens og aktualitetens virkelighedsdimensioner er altså en forskel i karakter og ikke i grad, som Virno pointerer (2015a, p. 41). I en modificering af Benvenistes påstand med reference til udsigelsens nu kan en aktualisering i en udsigelse ikke alene være ansvarlig for det nu eller den tid, hvori man er. Ens potentiale til sprog, altså det særlige faktum, at vi overhovedet er i stand til at tale og har mulighed for at erfare denne mulighed, har et samtidigt nærvær i en aktualisering. Et nærvær, som ikke falder i tid.

Ifølge Virno er potentialet altså noget, der tilhører hukommelsen. Kapaciteten til at tale er noget, vi husker og forstår som en ikke-kronologisk og ubestemt fortid, fordi vi kun er i stand til at begribe potentialet i dennes aktualisering (VIRNO, 2015a, p. 33). Virno bruger dette til at beskrive en såkaldt »fælles patologi« (VIRNO, 2015a, p. 101, min oversættelse), det vil sige en kollektiv oplevelse af fænomenet *déjà vu*; en følelse af, at det nærværende nu synes allerede oplevet, allerede set. I Virnos optik er denne live-oplevelse ikke andet end et øjeblik, hvor nu'et som det aktuelle bliver annulleret, og potentialitet som *nutidens hukommelse*, eller potentialitet som det ubestemte *før*, fejlagtigt opfattes som et tidligere aktualiseret *da*. Virno låner termen »kontemporaniteten af det ikke-kontemporære« (VIRNO, 2015a, p. 279) fra Ernst Bloch og bruger den til at betegne dette samtidige nærvær af potentialitet og aktualitet, sameksistensen af evne og eksekvering i et eneste nu.

Lagret potentialitet

Hvis vi nu applicerer Virnos logik på det scenarie, at vores udsigelser og generelle digitalt tilkoblede væren er penetreret af en underliggende computerkode, så må potentialitets- og aktualitetsspørgsmålet endnu engang gentænkes. Som jeg vil demonstrere i det følgende, komplicerer og reorganiserer den tilkoblede væren potentialiteten som et ubestemt *før*, det aktuelle som værende det nærværende *nu* samt dét fænomen, Virno kalder *nutidens hukommelse*. Det er værd at understrege, at computerteknologier, som vi dagligt skriver os selv ind i og kommunikerer med og igennem, ikke bare besidder evnen til at genkalde sig det skete ved hjælp af hukommelsen, men også indfanger og lagrer data og drager konklusioner på baggrund af dem (CHUN, 2008). Man kan argumentere for, at vi som mennesker er kognitivt langt underlegne i forhold til computere, f.eks. hvad angår hastighed og effektivitet, da computere ikke behøver at tage hensyn til et skrøbeligt menneskeligt sind. Som N. Katherine Hayles skriver, bruger visse medier såkaldte *generiske algoritmer* og *machine learners*, som er i stand til at drage slutninger, analysere kontekster og træffe beslutninger med udgangspunkt i data, som bevæger sig i nærheden af lysets hastighed (HAYLES, 2017).

For at give et banalt, men måske for de fleste velkendt, eksempel kunne man pege på webshoppen Amazon Bookstore. Her er kunden en bruger med

Recently Viewed Items and Featured Recommendations

Recently purchased

For detailed pages, look here to find an easy way to navigate back to pages you are interested in.

ILL. 2

Skærbillede fra forfatterens egen konto (2015).

en datahistorik, der *browser* og klikker sig frem til eventuelle køb, og ikke en krop af kød og blod i en fysisk butik, der går langs reoler, udser sig bøger og tager dem ned fra hylderne. Amazon registrerer ikke bare kundens navn, e-mail og kreditkortinformationer, men også vedkommendes søgninger, køb og klik, som et udtryk for kundens interessefelt. Disse informationer bliver lagret og opbevaret i en database og analyseret med det formål at blive genkaldt senere og dermed levere specifikke, personaliserede og tilpassede potentielle fremtidige klik i 'anbefalinger' til den givne bruger, som vist i Ill. 2.

Hvis Virnos vokabular overføres til en bog-browsende Amazon-situation, kan man sige, at der her opstår en reorganisering af opfattelsen af kausalitet – af den kronologiske opfattelse af rækkefølge i tid – såfremt vi forstår klik og søgninger som udsigelser eller talehandlinger i en nutidsdiskurs, som indeksikalt refererer tilbage til en bruger. Disse klik og søgninger er altså aktualiserede udsigelser, som skulle komme *efter* potentialiteten eller kapaciteten-til-at-klikke. Med andre ord ser vi en anderledes form for aktualisering, en aktualisering af brugerens potentialitet, som er indskrevet i Amazons database. Algoritmen aktualiserer potentialet *før* brugerens udsigelses-nu: Helt konkret har den allerede analyseret brugerens adfærd og kan præsentere dennes kalkulerede potentialitet som en mulig, ønsket vare – som det sandsynlige – før brugerens oplevede nu.

Dette forstyrrer kausalitet og komplicerer Blochs begreb om kontemporaniteten af det ikke-kontemporære, som Virno låner, (VIRNO, 2015a) til en udvidet og anderledes sameksistens mellem potentialitet og aktualitet. Denne temporale sameksistens – et på sin vis ‘programmeret nu’ – er domineret af et fokus på forudsigelse, forebyggelse og potentiel fremtid, som synes at efterlade udsigelsens ‘nu’ både instrueret og forældet. Et ‘nu’ for Amazon er med andre ord mere værdifuldt som et lagret, passeret ‘da’, der er parat til at blive ekspederet fremad som en potentiel fremtid; som et materialiseret, personaliseret ‘ikke-endnu’ på skærmen hos den bruger, som er logget ind. Ved hjælp af en algoritmisk fangst af tidlige aktualiseringer – tidligere ‘da’ – er brugerens potentialitet ikke længere et ubestemt ‘før’. Mere præcist kan man sige, at potentialitet produceres som et ikke-endnu eller et næste-nu.

Opsamlende kan man argumentere for, at visse online medier *produce-rer* sine brugere i en potentiel fremtidig væren. Det tilkoblede subjekt er altså til stede som en potentiel fremtidig væren; til stede som et konkret, materialiseret næste-nu før »den tid, i hvilken man taler«. Det er tilstede i algoritmen og i datamaterialet før udsigelsens ‘nu’ gennem aktualiseringen af klik, søgninger, køb, opslag, opdateringer og kommentarer.

Hvis vi rekonfigurerer déjà vu’et, præsenteret af Virno, så lader det til, at ‘hukommelsens nu’, det ‘huskede nu’, er blevet erstattet med *det forudsete nu*. Nu’et, som det aktuelle, er i dette tilfælde ikke blevet annulleret af et ‘husket nu’ og derefter blevet fejlagtigt fortolket som et aktuelt ‘da’. Nu’et, som det aktuelle, er her i stedet annulleret af det ‘forudsete nu’ og algoritmisk blevet genkaldt fra lagret potentialitet. For klarhedens skyld foreslår jeg at bruge betegnelsen *forsyn* i stedet for déjà vu. I forbindelse med den komplekse tidsforskydning, som genereres af en online tilstedeværelse, kan man altså sige, at nu’et – som det aktuelle – i stedet for at være en tilsynekomst af en meget virkelig og troværdig genoplevelse af fortiden tager konkret form af en meget virkelig og troværdig tilsynekomst af en fremtid, forklædt som nu.

Some Things We Are

Installationen *Some Things We Are* er en version af det større softwareværk *Read for us – and show us the pictures* udviklet af Jonathan Cayley og David C. Howe. I denne udgave er novellen *Some Things We Are*, skrevet af Howe,

ILL. 3

Jonathan Cayley og David C. Howe, *Some Things We Are*, uddrag.

linje efter linje blevet kørt igennem en *live*-billedsøgning i Google fra en iPad. Fra den mængde af resultater, som Googles algoritme genererer, udvælger en anden algoritme et tilfældigt billede til at blive inkluderet i en videomontage. Dette billede bliver så projiceret op på en skærm med den tilsvarende sætning fra novellen som undertekst, som det ses i Ill. 3.

Softwaren i installationen har altså til formål øjeblikkeligt at analysere en given sætning fra novellen – både dens syntaks og dens semantik – herefter at repræsentere sætningen i et billede for endelig algoritmisk at kuratere billedet i det samme nu, som sætningen er blevet indtastet, og 'go' er blevet klikket. Denne sekvens illustrerer tydeligt hastigheden af den temporale sammenstilling mellem menneske og computer, dvs. hvordan udsigelsens nu og computerens nu er fuldstændig asynkrone og samtidig griber ind i hinanden. Det menneskelige udsigelsesøjeblik, dets nu, er fortid for algoritmen, som løber igennem beregninger og operationer, søgeresultater og selektionsprocesser i samme nu, som det beregnede billede adlyder en sætning fra novellen som undertekst på skærmen. De maskinelle operationer og analyser, som computeren sætter i gang, foregår altså med sådan en hastighed, at de forskellige tider synes synkroniseret, og billede og udsigelse korresponderer i perceptionens nu på skærmen.

Uden en opkobling til en computer er novellens narrativ i sig selv domineret af en eksplicit mangel på visuelt og deskriptivt indhold og insisterer på irriterende mange pronominer som 'dette' og 'det' uden nogensinde at give disse en destination eller et udtryk. Et eksempel kunne være: »'Det er lige gyldigt. Vi har det nu.' Han rystede på hovedet gennem mørket. 'Tror du, at du vil have det', spurgte han, 'tror du, at du vil have det nu'« (CAYLEY OG HOWE, 2015, min oversættelse).

'Det' og 'dette' forbliver tomme, udfyldte tegn, hvilket selvsagt efterlader læseren desorienteret og uafklaret i et næsten bogstaveligt mørke sammen med novellen og dens karakterer. I novellen befinder vi os nemlig i et mørkt og mere eller mindre tomt rum, hvis beliggenhed er ukendt for læseren. Hovedpersonen, der er situeret i dette mørke, prøver konstant, ihærdigt og desperat at huske, men uden succes. Hun forsøger at genkalde sig steder, hun har været, det sted hun er, og sig selv, og hun forsøger sågar at huske sin partners udseende. Det lykkes ikke:

Hun prøvede at genkalde sig hans træk fra før, hvor der havde været lys. Hun prøvede at huske sine egne. Det var til ingen nytte. [...] Hans stemme var uventet i det cremede, tykke mørke. Den lød ung og tynd. Det fik hende til at ville huske hans mund. Hun prøvede at huske den, våd og blød. Det var for meget. (CAYLEY OG HOWE, 2015, min oversættelse).

Afbrudt af hendes mislykkede forsøg på at bringe lys til sin hukommelses mørke cirkulerer dialogen mellem de to omkring et specifikt 'det'. Og dette 'det' synes på én gang fristende og frastødende. Efter gentagne overbevisningsforsøg fra den mørklagte anden afsluttes novellen med, at hun endelig accepterer dette 'det': »[T]og endelig imod det velvidende, at det ikke ville få hende til at føle sig den mindste smule bedre« (CAYLEY OG HOWE, 2015).

Some Things We Are som softwareinstallation er eksemplarisk i forhold til at illustrere, hvordan forsyn som en algoritmisk tilstedeværelse erstatter déjà vu-figuren. Googles funktion er at generere resultater på forespørgsler, og da den er ekstremt effektiv i sit virke, vil en Google-billedsøgning altid give et eller andet resultat. Google vil altså altid udfylde tomrummene og ikke efterlade rummet tomt og mørkt, hvilket giver det resultat, at installationen altid er forsynet med en visuel komponent til en sætning, uanset hvor mangelfuld den givne sætning er i sit deskriptive indhold. Prono-

minerne er så at sige udfyldte i sammenligning med novellen alene, og i kraft heraf fremtræder alt i installationen oplyst, klart og beregnet. Selv negationen i protagonistens mislykkede erindring bliver ugjort, nu hvor søgemaskinen har fundet klare billeder, der svarer til hendes slørede syn og hendes glemsel. Her, forbundet til algoritmen, bliver potentialitet for visuel identitet i en database ikke alene udstillet, men også genkaldt, selekteret og aktualiseret i det samme nu, som udsigelsen finder sted. Resultatet af søgningen repræsenterer altså en potentiel fremtid for protagonisten – hvad hun endnu ikke selv har sagt eller tænkt – og det algoritmisk selekterede billede på skærmen instruerer, eller måske endda dikterer, opfattelsen af et tilstedeværende udsigelses-nu; en opfattelse af, hvad der synes at være den faktiske virkelighed, alt imens det skjuler, at det blot er én mulighed blandt mange. Forudsigelsen, den potentielle fremtid, overlapper altså aktualiseringen af udsigelsen.

Men installationen viser ikke kun, hvordan tomrummene i novellen erstattes med computergenererede, matchende Google-billeder i en videomontage. Den illustrerer også de uendelige og tilfældige muligheder i billeder, som kunne matche en given sætning. Én søgning kunne lede til resultater, som strækker sig lige fra repræsentationer af landskabsmalerier til et stillbillede hentet fra Disneys *Løvernes Konge*. At iagttage *Some Things We Are* udfolde sig accentuerer altså nu'et som på én gang stabilt og tilfældigt, på én gang kategorisk beregnet og blindt selekteret, når nu'et beror på, at det er koblet til en algoritme. Når betingelsen for den tilkoblede tilstedeværelse er dette sammensurium af forskellige aktualiteter og potentialiteter, foreslår jeg at se denne væren som en forudsigelse af nu'et i nu'et. Det, vi ser, er forsyn forklædt som det reelle nu. *Some Things We Are* viser, at det, vores skærme afslører som et aktuelt nu, en aktuell realitet, i realiteten kun er en mulighed, et forslag. En potentiel fremtid. En potentiel tilsynekomst af et *næste-nu*, som fortolkes af den menneskelige recipient som en tilstedeværende aktualitet.

Udgangspunktet for denne artikel har været, at potentialet som *kapacitet-til-at-tale* (eller *kapacitet-til-at-klikke*) er en gældende værensmodi på lige fod med en aktualiseret udsigelse. Dette ændrer sig som sådan ikke, når vi betragter den ekstra værensdimension af at være konstant logget-på. Men sådan en digital tilkoblethed komplicerer dog forholdet mellem aktualitet

og potentialitet, fordi den forbindelse, vi accepterer i netværksmedier, beror på en computeragens. Potentialitet er her altså lagret i computerens hukommelse med mulighed for at blive husket af programmerede operationer; min potentialitet er ikke kun min egen, men i høj grad 'ejet' af computeroperationerne, produceret af computeroperationer, som spiller ind i aktualiseringen. Dette forudsætte nu forklædt som et egentligt nu – tilstedeværelse som en tilstedeværelse gennem en kalkuleret potentialitet – vil jeg argumentere for, er en temporal konsekvens af en tilkoblet væren. En tilkoblet væren genererer altså nye spørgsmål til, hvad tilstedeværelse vil sige, hvilket jeg indledningsvis satte fokus på. Dette har jeg forsøgt at demonstrere i tre eksempler. Indledningsvis med udødelighedsapplikationer såsom *LivesOn*, der åbner op for, at vores tilkoblede væren som brugerprofiler kan være til stede og aktualiseres uafhængigt af en krop, et bankende hjerte eller en bevidsthed. Dernæst gennem webbutikken Amazon Bookstores anbefalinger, hvor potentialitet ikke kan siges at være det ubestemte *før*, men snarere et materialiseret *næste-nu*, som blander sig i en aktualisering. Og til sidst med udgangspunkt i værket *Some Things We Are*, som konfronterer, at dét at være til stede i udsigelsens nu er en tilstedeværelse, som allerede er blevet processeret og aktualiseret i algoritmen.

Lea Muldtofte er postdoc på Københavns Universitet, Institut for Kunst og Kulturvidenskab og beskæftiger sig med konstitueringen af subjektivitet gennem computermedier.

SUMMARY

A Programmed Now

Being has become inseparable from social and networked forms of media and therefore inevitably also inseparable from databases and the software running, analysing and capturing behind the screens. The conception of presence, being present, consequently relies on and is constituted by the invisible algorithms we are connected with online. Notably, compared to the speed of these algorithms, my conception of my presence is perpetually

belated, which makes my presence (connected with algorithms) present before I am even able to grasp it. The installation *Some Things We Are* (CAYLEY AND HOWE, 2015) articulate this by presenting a laboratory for experimenting with temporality in everyday media-use.

Through a reading of *Some Things We Are* with reference to Émile Benveniste, this article discusses *the time at which one is* and whether that can be said to concur with the *time at which one is speaking*, now that we as subjects are constituted within a connected, networked assemblage of data and running code. The premise here is that the potential as *capacity-to-speak* is as much my being as my *actualized speaking*. I show that what is present for me is past for the algorithm, and this consequently means that my *capacity-to-speak* is programmed, expanded, already has been, still is and already will be – altogether while I am (speaking).

NOTER

- 1 I foråret 2018 blev det afsløret, at Facebook havde solgt datarettighederne for 87 millioner brugere til analysefirmaet Cambridge Analytica. Igennem en Facebook app, *thisisyourdigitallife*, præsenteret som en personlighedstest, gav den uvidende bruger Cambridge Analytica lov til at høste ikke bare vedkommendes data, men også denne brugers venners data. Disse data blev angiveligt brugt til brugermåltrettet markedsføring i forbindelse med Donald Trumps præsidentkampagne i 2015.
- 2 Både Agamben og Virno henter deres potentialitetsbegreb fra Aristoteles' *De Anima* og *Metafysikken*.

LITTERATUR

- Agamben, Giorgio: »On Potentiality« in Giorgio Agamben (ed.), *Potentialities: Collected Essays in Philosophy*, Stanford, Stanford University Press, 1999.
- Benveniste, Émile: »De la subjectivité dans le langage« in *Problèmes de linguistique générale I*, Paris: Édition Gallimard, 1966, pp. 258-266.
- Chun, Wendy Hui Kyong: »The Enduring Ephemeral, or the Future Is a Memory« in *Critical Inquiry* 35, nr.1, efterår 2008, pp. 148-171.
- Hayles, N. Katherine: *How We Think: Digital Media and Contemporary Technogenesis*, Chicago: The University of Chicago Press, 2012.
- Hayles, N. Katherine: *Unthought: The Power of the Cognitive Nonconscious*, Chicago: The University of Chicago Press, 2017.
- Jakobsen, Roman: »Shifters, Verbal Categories and the Russian Verb« in Roman Jakobsen (ed.), *Selected Writings II. Word and Language*, Hag og Paris: Mouton, 1971.
- Paasonen, Susanna: »Affect, Data, Manipulation and Price in Social Media« in *Distinktion: Journal of Social Theory*, vol. 19, nr.2. 2018, pp.214-229.

- Saussure, Ferdinand de: *Cours De Linguistique Générale*, Charles Bally og Albert Sechehaye (eds.), Wade Baskin (trans.), *Course in General Linguistics*, New York: McGraw-Hill, 1976.
- Stiegler, Bernard: *Ce qui fait que la vie vaut la peine d'être vécue*, Paris: Flammarion, 2010.
- Stiegler, Bernard: »The Most Precious Good in the Era of Social Technologies« in Geert Lovink og Miriam Rasch (eds.), *Unlike Us Reader: Social Media Monopolies and Their Alternatives*, Amsterdam: Institute of Network Cultures, 2013.
- Virno, Paolo (a): *Déjà Vu and the End of History*, London: Verso, 2015.
- Virno, Paolo (b): *When the Word Becomes Flesh: Language and Human Nature*, South Pasadena, Semiotext(e) Foreign Agent Series, 2015.
- Virno, Paolo: *Il ricordo del presente: Saggio sul tempo storico*, Rom: Bollati Boringhieri, 1999

HJEMMESIDER

LivesOn: www.liveson.org/connect.php (tilgået 12. april 2019).

Amazon Bookstore: www.amazon.com/books-used-books-textbooks/b?ie=UTF8&node=283155 (tilgået 12. april 2019).